

Brusel 23. října 2024
(OR. en)

14797/24

AGRI 759
AGRILEG 416
AGRIFIN 125
AGRISTR 74
AGRIORG 151

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Datum: 22. října 2024

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: 14470/24

Předmět: Závěry o společné zemědělské politice po roce 2027 zaměřené
na zemědělce

Diskuse na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov ve dnech 21. a 22. října 2024 nevedly k dosažení konsensu ohledně závěrů o společné zemědělské politice po roce 2027 zaměřené na zemědělce. Předsednictví však dospělo k závěru, že 26 delegací podpořilo znění uvedené v příloze této poznámky, nebo k němu nevzneslo námitku.

Závěry

o společné zemědělské politice po roce 2027 zaměřené na zemědělce:

na cestě ke konkurenceschopnému budoucímu zemědělství EU, které bude odolné vůči krizím, udržitelné, vstřícné vůči zemědělcům a založené na znalostech

PŘEDSEDNICTVÍ RADY EVROPSKÉ UNIE,

1. S OHLEDEM na právně závazné cíle společné zemědělské politiky (SZP) vymezené v článku 39 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), podle nichž SZP po roce 2027 zvýší produktivitu zemědělství, a tím zajistí odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva, stabilizaci trhů, plynulost zásobování a rozumné ceny pro spotřebitele;
2. UZNÁVAJÍC horizontální cíle obsažené ve Smlouvě o Evropské unii a SFEU, včetně článku 11 SFEU, které se vztahují na všechny politiky, a tudíž i na SZP;
3. VZHLEDEM K TOMU, že Komise příští rok zveřejní návrhy týkající se příštího víceletého finančního rámce, které mají velký význam pro zemědělskou politiku a politiku rozvoje venkova; Těmito závěry není dotčen výsledek jednání, která se těchto návrhů týkají;
4. PŘIPOMÍNÁJÍC závěry Evropské rady přijaté dne 31. května 2022, v nichž byla zdůrazněna významná úloha SZP v rámci příspěví EU k zabezpečení potravin, a závěry Evropské rady přijaté dne 22. března 2024, které zdůraznily zásadní úlohu SZP, pokud jde o odolné a udržitelné odvětví zemědělství pro potravinové zabezpečení, strategickou autonomii Unie a hodnotu dynamických venkovských komunit. V daných závěrech bylo také poukázáno na to, že zemědělci potřebují stabilní a předvídatelný rámec, který jim mimo jiné pomůže vypořádat se s environmentálními a klimatickými výzvami;

5. PŘIPOMÍNÁJÍC, že přijetí nových požadavků stávající SZP vzbudilo u zemědělské komunity vážné obavy a že spolunormotvůrci reagovali změnou některých základních požadavků SZP;
6. S ODKAZEM NA závěry Rady o dlouhodobé vizi pro venkovské oblasti EU schválené dne 20. listopadu 2023 během španělského předsednictví;
7. S ODKAZEM NA závěry předsednictví o budoucnosti zemědělství v EU, které podpořilo 26 členských států a které byly přijaty dne 24. června 2024 během belgického předsednictví;
8. PŘIPOMÍNÁJÍC strategickou agendu přijatou dne 27. června 2024, která stanoví politické priority EU na období 2024–2029, včetně toho, že Evropská unie bude podporovat konkurenceschopné, udržitelné a odolné odvětví zemědělství, které bude i nadále zajišťovat potravinové zabezpečení, a dynamické venkovské komunity. Rovněž se zde zdůrazňuje, že je třeba posílit postavení zemědělců v potravinovém řetězci a zároveň nadále chránit přírodu a zvrátit degradaci ekosystémů a posílit vodohospodářskou odolnost v celé Unii;
9. BEROUC NA VĚDOMÍ politické pokyny pro příští Evropskou komisi (2024–2029) zveřejněné dne 18. července 2024, v nichž se poukazuje na význam budování konkurenceschopného, udržitelného a odolného zemědělského a potravinového systému; je zdůrazněn zásadní význam spravedlivého a dostatečného příjmu zemědělců; uvádí se, že je třeba odměňovat zemědělce, kteří pracují s přírodou, chrání naši biologickou rozmanitost a přírodní ekosystémy a pomáhají dekarbonizovat naše hospodářství s cílem dosáhnout nulových čistých emisí do roku 2050; vyzývá se v nich k ochraně vlastní potravinové soběstačnosti Evropy a je v nich zmíněna potřeba nové evropské strategie pro vodohospodářskou odolnost, která by zajistila řádné řízení zdrojů;
10. BEROUC NA VĚDOMÍ výsledky dalších iniciativ týkajících se budoucí SZP, jako je stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „Na cestě ke společné zemědělské politice (SZP) po roce 2027“ a zpráva ze strategického dialogu o budoucnosti zemědělství v EU.

Budoucí SZP zaměřená na zemědělce, která odměňuje úsilí zemědělců

11. ZDŮRAZŇUJE, že zemědělské odvětví EU podporované SZP poskytuje všem občanům EU kvalitní a cenově dostupné potraviny a základní veřejné statky jakožto jeden z hlavních pilířů evropského hospodářství a společnosti a hraje strategickou úlohu při udržování životaschopných a rozmanitých venkovských oblastí a zemědělských činností v celé Unii, přičemž chrání potravinové zabezpečení, evropský způsob života, kulturní tradice a ekosystémy;
12. ZDŮRAZŇUJE význam partnerství se zemědělci založeného na důvěře a nutnost zaměření SZP na zájmy zemědělců, aby bylo možné úspěšně dosáhnout vyšších politických cílů; ZDŮRAZŇUJE, že SZP by měla i nadále existovat jako společný politický nástroj strategického významu, zejména vzhledem k tomu, že její přispění k potravinovému zabezpečení a bezpečnosti potravin v Evropě i ve světě je nenahraditelné; POKAZUJE NA nezbytnost soudržnosti a součinnosti mezi různými oblastmi politiky a řádného posouzení dopadů na zemědělství a venkovské oblasti;
13. Aniž by byl předjímán příští víceletý finanční rámec, KONSTATUJE, že pro SZP jsou zapotřebí specializované a odpovídající zdroje a nástroje, aby bylo možné účinně reagovat na její četné cíle, a že spravedlivé rozdělování podpory SZP, zejména přímých plateb, mezi členské státy je citlivou otázkou a mělo by se hledat odpovídající řešení;
14. KONSTATUJE, že SZP je vhodná pro rozdělování finančních prostředků ze zemědělských fondů na základě politik, a proto NALÉHAVĚ VYZÝVÁ k zachování samostatné a nezávislé SZP zahrnující dva pilíře s větší soudržností;
15. VYZÝVÁ k přijetí důrazných opatření prvního pilíře, v jejichž rámci budou přímé platby, podpora příjmu vázaná na produkci a odvětvové intervence podporovat stabilitu příjmů zemědělců a podněcovat jejich příspěvek k ekologické transformaci a kde budou tržní opatření fungovat jako záchranná síť v dobách krize;
16. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba pokračovat v provádění důrazných opatření druhého pilíře věnovaných rozvoji venkova, a to podporou životaschopnosti venkovských oblastí prostřednictvím nástrojů zahrnujících zemědělské a nezemědělské činnosti a využíváním finančních nástrojů, mimo jiné s cílem přispět k ekologické transformaci;

Posílení konkurenceschopnosti a zlepšení postavení zemědělců v rámci potravinového řetězce

17. ZDŮRAZŇUJE, že kromě zachování tržní orientace SZP je třeba zlepšit fungování potravinového řetězce, rozdělení přidané hodnoty a odměňování zemědělců prostřednictvím větší transparentnosti, lepšího smluvního zakotvení, organizace a spolupráce v rámci zemědělského odvětví, podpory dohod o udržitelnosti, krátkých hodnotových řetězců a boje proti nekalým obchodním praktikám;
18. PODTRHUJE význam stability příjmů zemědělců, a proto je nezbytná základní částka podpory příjmů, aby byla zachována ekonomicky životaschopná a konkurenceschopná zemědělská činnost a produkce potravin ve všech regionech EU;
19. ZDŮRAZŇUJE význam rodinných zemědělských podniků, včetně těch malých, jako základních přínosných prvků evropského zemědělského modelu a VYZÝVÁ k zavedení specializovaných a jednoduchých opatření na podporu jejich zemědělské činnosti s přihlédnutím k regionálním a místním specifikům;
20. BERE NA VĚDOMÍ negativní trend stárnutí populace zemědělců a význam dostatečné generační obměny a zvýšené účasti žen, COŽ JE nezbytné pro zajištění kontinuity zemědělské produkce a životaschopnosti venkovských oblastí, a proto VYZÝVÁ k dalšímu posílení podpory pro mladé zemědělce s cílem pomoci jim zahájit zemědělskou činnost nebo v ní pokračovat, usnadnit přístup k finančním zdrojům a zemědělské půdě a motivovat k převodu zemědělských podniků, aby se zemědělství stalo přitažlivějším pro mladší generaci a nové účastníky;
21. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba podporovat investice s cílem podpořit konkurenceschopnost a udržitelnost v celém potravinovém řetězci a posílit infrastrukturu venkova; POUKAZUJE NA TO, že je třeba zlepšit přístup k financování a dále usnadnit využívání finančních nástrojů;
22. POUKAZUJE NA TO, že zemědělství v oblastech s přírodními omezeními vyžaduje větší úsilí, zatímco zachování zemědělské činnosti a lidské přítomnosti je nezbytně nutné pro ekologickou, sociální a hospodářskou rovnováhu těchto oblastí. Zemědělci proto mohou získat náhradu za své úsilí, dodatečné náklady a ušlé příjmy, které v těchto oblastech vznikly;

23. UZNÁVÁ specifické zemědělské charakteristiky a potřeby ostrovů a ostrovních států, oblastí s vysokou hustotou obyvatelstva, horských oblastí, odlehlých regionů a severních regionů a v souladu s článkem 349 SFEU nejvzdálenějších regionů EU, které vyžadují zvláštní zacházení.

Model čerpání prostředků vstřícný vůči zemědělcům

24. UZNÁVÁ, že model čerpání finančních prostředků SZP založený na výkonnosti poskytuje členským státům flexibilitu, a měl by tudíž být zachován, avšak ZDŮRAZŇUJE, že stávající pravidla a postupy vedly ke zbytečné administrativní zátěži a požadavkům jak pro zemědělce, tak pro vnitrostátní správní orgány, a proto VYZÝVÁ ke strategičtějším, podstatně méně komplikovaným, soudržnějším a snadno proveditelným pravidlům pro strategické plány SZP, která jsou příznivější pro zemědělce a zároveň zajišťují stabilitu; ZDŮRAZŇUJE, že je třeba dále zlepšit strukturu SZP založenou na výsledcích;
25. NALÉHAVĚ VYZÝVÁ ke zjednodušení a urychlení postupu schvalování a provádění úprav strategických plánů SZP, přičemž je třeba se zaměřit na jejich strategickou povahu a zahrnout nižší míru detailů, a umožnit tak rychlé přijetí a reakci na specifické potřeby a měnící se okolnosti;
26. POUKAZUJE NA TO, že cílem dalšího rozvoje a využívání digitálních technologií by mělo být snížení administrativní zátěže zemědělců i správních orgánů tím, že bude dále usnadněno monitorování a kontroly, budou zmírněny povinnosti zemědělců v oblasti podávání zpráv a dokumentace a budou zjednodušeny požadavky na posuzování kvality;
27. ZDŮRAZŇUJE, že systém monitorování a hodnocení by měl být účinnější, transparentnější a jednodušší, pokud jde o soubor ukazatelů, nezbytné podrobnosti systému kontrol a sankcí a hodnocení strategických plánů SZP, a nesmí zvyšovat tlak na kontroly na místě; DOMNÍVÁ SE, že systém jednotkových částek by měl být přezkoumán, zejména pokud jde o opatření, na něž se nevztahuje integrovaný administrativní a kontrolní systém (IACS).

Další motivace zemědělců k ekologické transformaci pro podporu udržitelnějšího zemědělského odvětví

28. PODTRHUJE klíčovou a aktivní úlohu, kterou zemědělství a zemědělci hrají v ekologické transformaci, a ZDŮRAZŇUJE, že v oblasti zemědělství přispěla k cílům EU v oblasti klimatu a životního prostředí nejvíce právě SZP;

29. KONSTATUJE, že ekologické transformace lze dosáhnout pouze v partnerství se zemědělci, a proto ZDŮRAZŇUJE, že zemědělci musí být náležitě motivováni a je třeba vzbudit jejich zájem o uplatňování ekologicky odpovědných zemědělských výrobních postupů tím, že budou odměňováni nad rámec nákladů a ušlých příjmů za jejich ekosystémové služby;
30. UZNÁVÁ, že řádné fungování a zachování ekosystémů má zásadní význam pro zajištění potravinového zabezpečení, a proto je nevyhnutelné, aby SZP i nadále přispívala k přechodu zemědělského odvětví k udržitelnějším postupům, které přispívají k dosažení cílů EU v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti, životního prostředí, ekologického zemědělství, dobrých životních podmínek zvířat a dalších cílů udržitelnosti, a PŘIPOMÍNÁ, že je třeba zaručit správnou rovnováhu mezi hospodářskou, sociální a environmentální udržitelností a zajistit atraktivitu přispívání k ekosystémovým službám;
31. PŘIPOMÍNÁ skutečnost, že emise ze zemědělství vznikají také z přírodních procesů, a proto má snižování emisí skleníkových plynů v zemědělství přirozené limity; ZDŮRAZŇUJE, že řešení založená na výzkumu a inovacích mohou pomoci snížit emise skleníkových plynů ze zemědělství;
32. PŘIPOMÍNÁ, že dodržování určitých norem podmíněnosti je pro některé zemědělce náročné, a proto ZDŮRAZŇUJE, že je třeba upravit pravidla tak, aby byla pro zemědělce proveditelnější a jednodušší;
33. PŘIPOMÍNÁ, že ekorežimy byly zavedeny s cílem zvýšit příspěvek odvětví zemědělství k cílům v oblasti klimatu, životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat; a VYZÝVÁ k posílení úlohy těchto opatření jakožto hlavního nástroje ekologické transformace v rámci prvního pilíře; ZDŮRAZŇUJE, že v zájmu plného využití jejich potenciálu by měly být prozkoumány možnosti, jak zefektivnit a zjednodušit požadavky s cílem usnadnit praktické provádění a zároveň poskytnout členským státům nezbytnou flexibilitu pro zohlednění jejich specifických podmínek;
34. UZNÁVÁ, že dobrovolná agroenvironmentálně-klimatická opatření druhého pilíře s přístupem založeným na pobídkách představují klíčový nástroj ochrany životního prostředí a podpory udržitelných zemědělských postupů, a proto by měla být dále rozvíjena;

35. MÁ ZA TO, že je třeba zemědělce motivovat a podporovat, aby uplatňovali inovativní, inteligentní technologie, jakož i agroekologické postupy a postupy uhlíkového zemědělství, které mohou dále přispět k dosažení cílů v oblasti klimatu a životního prostředí a usnadnit ekologickou transformaci.

Řízení rizik a řešení krizí v zájmu zemědělství EU odolného vůči krizím

36. PŘIPOMÍNÁ, že rostoucí počet přírodních krizí a krizí souvisejících s trhem, jako jsou mimořádné povětrnostní jevy, častější a intenzivnější nákazy zvířat a výskyt škodlivých organismů rostlin, vysoké vstupní náklady a narušení způsobená vnějšími otřesy na trzích vedly ke značným ztrátám a škodám a výrazně zhoršily konkurenceschopnost a odolnost odvětví zemědělství;
37. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba zvyšovat povědomí zemědělců, zlepšovat přizpůsobování se změně klimatu a dále podporovat mezi zemědělci opatření pro prevenci rizik a připravenost na klima a přijmout vhodné nástroje a strategie řízení rizik, aniž by to bránilo tržním řešením; POUKAZUJE NA TO, že prostředky řízení rizik by měly být dále rozvíjeny s cílem zvýšit odolnost odvětví a zahrnout širokou škálu flexibilních opatření pro pojištění a vzájemné fondy, která jsou pro příjemce přitažlivá;
38. UZNÁVÁ, že voda je klíčovým zdrojem pro zemědělskou produkci, a ZDŮRAZŇUJE, že je důležité posílit odolnost vodních útvarů, dostupnost vody a hospodaření s ní v EU; VYBÍZÍ Komisi, aby v probíhajících a budoucích iniciativách týkajících se vody zohlednila specifika zemědělství;
39. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba zlepšit stávající rámec krizové politiky pomocí pružnějších pravidel, která členským státům a Evropské komisi umožní pružně, rychle, účinně, transparentně a nediskriminačně reagovat na krizové situace s cílem zmírnit nepříznivé dopady na odvětví zemědělství;
40. VYZÝVÁ k tomu, aby členským státům byla poskytnuta větší flexibilita při využívání nástrojů SZP k reakci na regionální nebo vnitrostátní krizové situace;
41. DOMNÍVÁ SE, že nařízení o společné organizaci trhů poskytuje vhodný soubor právních nástrojů na podporu zemědělců postižených různými druhy krizových situací, ale ZDŮRAZŇUJE potřebu rychlejších a jednodušších postupů pro poskytování mimořádné podpory zemědělcům.

Zemědělství založené na výzkumu, inovacích a znalostech pro dosažení ekologické transformace

42. ZDŮRAZŇUJE, že výzkum a inovace jsou klíčovou hnací silou udržitelné a konkurenceschopné zemědělsko-potravinářské výroby a zpracování a hrají klíčovou úlohu při dosahování udržitelných, bezpečných, zdravých, výživných a cenově dostupných potravin;
43. UZNÁVÁ důležitou úlohu a účinnost zemědělských znalostních a inovačních systémů (AKIS) pro pokrok v zemědělství založeném na znalostech a významný pokrok sítě EU pro SZP při posilování znalostního systému pro životní prostředí a klima;
44. PODTRHUJE úlohu oběhového hospodářství a biohospodářství při účinném využívání biologických zdrojů, inovativních metod a postupů založených na přírodě na podporu ekologické transformace odvětví zemědělství a lesnictví a UZNÁVÁ v tomto ohledu význam SZP; ZDŮRAZŇUJE, že nová SZP by měla dále podporovat, diverzifikovat a integrovat úlohu biomasy jako primárního zdroje obnovitelného uhlíku;
45. UZNÁVÁ finanční obtíže při investování do inovací a BERE NA VĚDOMÍ, že nedostatečný přístup ke znalostem brání přijetí různých udržitelných technologií; POUKAZUJE NA potřebu aplikovaného výzkumu, technických řešení a inovací, které reagují na rozmanitost odvětví, s cílem dosáhnout výsledků a lépe zapojit zemědělce, lesníky a další zúčastněné strany na venkově do inovačního procesu.

46. VYZÝVÁ novou Komisi, aby tyto závěry vzala v potaz při přípravě vize pro zemědělství a potravinu během prvních 100 dnů jejího mandátu;
47. VYZÝVÁ novou Komisi, aby tyto závěry zohlednila při přípravě legislativních návrhů týkajících se společné zemědělské politiky na období po roce 2027, a ZDŮRAZŇUJE, že je třeba je včas přijmout, aby byl poskytnut dostatek času na postup spolurozhodování; PŘIPOMÍNÁ, že spolunormotvůrci nesou politickou odpovědnost za politická rozhodnutí obsažená v legislativních opatřeních SZP.